

נשים, בטיחות בעבודה וחקיקה

לרגל יום האישה הבינלאומי, שחל ב-8.3.17

מאת ענת ריבלין-ישעיהו

ממונה על הבטיחות, מדריכת בטיחות במגזר הנשי-דתי-חרדי במוסד לבטיחות ולגיהות

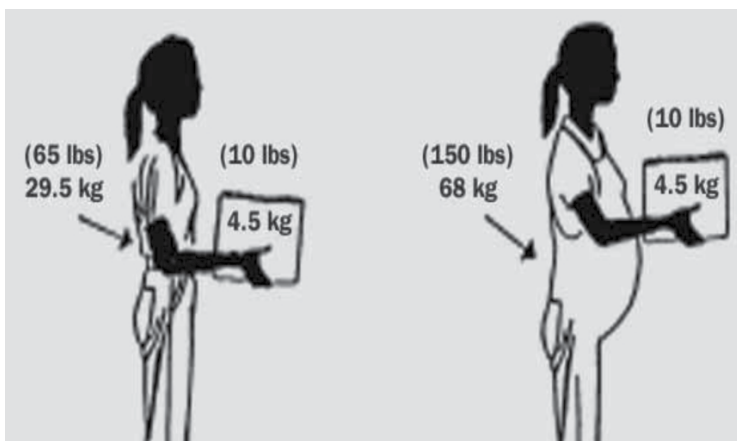
היבטים ארגונומיים בעבודת נשים הרות

בעיות על רקע ארגונומי בהיריון שכיחות הרבה יותר מסוגיות של חשיפה לחומרים רעילים. הן נובעות במישור משינויים ברכיב האנושי שבמשולש הארגונומי - עובד-תפקיד-עמדת עבודה - ומחייבות התאמה מחודשת של עמדת העבודה או התפקיד לעובדת הרה, כולל התאמת אמצעי מיגון אישיים, אם ישנם, כסרבל, כפפות וכד'.

גורמי סיכון תעסוקתיים, הרלבנטיים במיוחד לפגיעה בכושר העבודה במהלך היריון, כוללים: מאמץ גופני והפעלת כוח רב, ביחוד בהרמת משא כבד, עבודה בעמידה ממושכת, תנוחות עבודה לא נוחות (Awkward postures), עבודה חוזרנית, שעות עבודה מרובות ומחסור במנוחה.

עוד בתקופת העלייה הראשונה בסוף המאה ה-19, ובהמשך, בימיה הראשונים של המדינה, השתתפו הנשים במגוון רחב של פעילויות התיישבותיות, כגון עבודה בחקלאות, בתעשייה, בצבא ובהנהגת היישוב. עם הקמת המדינה, אשר נבנתה על יסודות סוציאליסטיים וחרתה על דגלה שוויון לכול, לקחו הנשים חלק פעיל בבנייתה. היה ברור שהאישה היא כוח עבודה שווה לגבר. עם זאת, היו ועדיין ישנם תפקידים נוספים לאישה בפיתוח החברה והמדינה, חשובים לא פחות, כלידת ילדים, גידולם וחינוכם.

עם ההבנה ששני הערכים חייבים להתקיים יחד, ובמטרה להגן על ציבור הנשים העובדות, ניסתה המדינה בשנותיה הראשונות להתמודד באמצעות שורה של חוקים ותקנות עם עבודת נשים.

באחזת משא כבד, העומס על הגב התחתון עולה עם ההתרחקות מהגוף (מתוך "ארגונומיה פיזיקלית", בהוצאת המוסד לבטיחות ולגיהות)

סיכום

נשים - כמו גברים - נמצאות במעגל העבודה בכל סוגי המקצועות והתפקידים, גם במקצועות שנחשבו בעבר כ"גבריים". זה ניכר, למשל, בקורסים המקצועיים של המוסד לבטיחות ולגיהות, אשר מתקיימים במקומות שונים ברחבי הארץ, ונחשבו בעבר נחלתם של הגברים בלבד. יתרה מכך, בשנים האחרונות אנו ערים למגמה גוברת של יציאת נשים לעבודה מהמגזרים החרדי והערבי, שבעבר עבדו בעיקר בבית או במקצועות המסורתיים כגננות ומורות, לתפקידי ניהול בכירים ולתפקידים מגוונים אחרים.

המוסד לבטיחות ולגיהות החליט השנה להרחיב את הפעילות ההסברתית וההדרכתית גם למגזרים הללו, בדגש על הנשים העובדות אשר לא נחשפו עדיין להוראות החוק ולדרכים להגנה על בריאותן ובטיחותן במקום העבודה. ■

נשים עובדות במפעל טווייה (צילום: קלוגר זולטן, לשכת העיתונות הממשלתית)

חוק עבודת נשים וחוקים נוספים

בשנת 1954 חוקק חוק עבודת נשים אשר מתייחס לעבודות ועבודות מוגבלות לנשים. ההגבלות מתייחסות לשורה של נושאים, שבהם תנאים להעבדת אישה בלילה, התייחסות להיריון והזכות להיעדרות בשל היריון או חלילה הפלה, איסור העבדה בחופשת לידה ועוד. העובדה שלאורך השנים החוק הזה עבר מעל 50 עדכונים, שינויים ותוספות, מעידה על רגישות החברה והמחוקק לנושא כגון היעדרות בשל טיפולי הפריה ופריון. כמו כן, בוצעו שינויים לאור הידע שנצטבר. כך, למשל, בשנת 1979 פורסמו תקנות עבודת נשים, עבודה בקרינה מייננת. בהמשך, בשנת 2001, פורסמו תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות).

על המעסיק מוטלת החובה ליידע את העובדות ולפרסם בכל דרך אפשרית את עיקרי חוק עבודת נשים, במיוחד במקומות עבודה שבהם עלולה להיות חשיפה לחומרים ולתנאי עבודה מסוכנים, העלולים לפגוע באישה בגיל הפוריות, במידה שהיא בהיריון.